

Tytułowa „puszcza” to część kontynentu pokryta sawannami oraz gorącymi, wilgotnymi lasami tropikalnymi, nazywanymi też równikowymi. Lasy te są niezwykle bujne i zielone przez cały rok; z powodu klimatu nie da się wyróżnić pór roku, w związku z tym rośliny nie zrzucają liści. Są to też obszary bardzo ciepłe – temperatura przed wschodem słońca wynosi ponad 20 stopni Celsjusza, a po południu ponad 30 stopni.

Właśnie w lasach równikowych rosną drzewa, które najczęściej kojarzymy z obszarami tropikalnymi: palmy, bananowce i kakaowce. Wyraźnie też widać, że las deszczowy dzieli się na piętra. Najwyższe z nich to gęste, splecione ze sobą korony wysokich drzew, które osiągną wysokość 30–50 metrów, a czasem nawet większą, do 80 metrów. Gałęzie drzew tworzą rozległy, zielony baldachim, który nie przepuszcza zbyt wiele światła, więc w podszycie, a zwłaszcza w runie leśnym lasów tropikalnych żyją głównie rośliny ceniolubne.

Charakterystyczne dla lasów deszczowych są liany i inne pnącza, wykorzystujące pnie drzew jako podpórki i w ten sposób wspinające się wyżej, żeby uzyskać dostęp do światła. Doskonale przystosowane do warunków środowiska są również storczyki, które należą do epifitów, czyli roślin wyrastających nie wprost z gleby, a na gałęziach drzew. Drzewa z kolei radzą sobie z gorącym, wilgotnym klimatem dzięki ostro zakończonym, wydłużonym liściom, umożliwiającym spływanie po nich wody deszczowej.

Sawanny zaś to trawiaste tereny, porośnięte w niektórych miejscach drzewami i krzewami. Deszcze padają tam tylko przez pewną część roku, w czasie pory deszczowej, a pora sucha to okres ogromnych upałów. Im bliżej zwrotnika, tym pora deszczowa jest krótsza, a sucha – dłuższa. Popularnymi w Afryce Środkowej drzewami są baobaby – ogromne i długowieczne drzewa liściaste. Liście, owoce i nasiona baobabu są jadalne, a pnie mogą mieć aż od 10 metrów średnicy i służą do magazynowania wody potrzebnej do przetrwania okresów suszy. Gdy drzewo ma wiele lat, jego pień często jest pusty w środku. Właśnie dlatego Staś i Nel zdecydowali się wybrać je na kryjówkę, którą nazwali „Kraków”.

Na kartach *W pustyni i w puszczy* pojawiają się dziesiątki gatunków egzotycznych zwierząt – nic dziwnego, Afryka to kontynent słynący z bardzo licznej i zróżnicowanej flory.

Najbardziej rozpoznawalne zwierzęta Afryki to oczywiście wielkie ssaki, roślinożercy: słonie, żyrafy, nosorożce, hipopotamy i antylopy, oraz mięsożercy: głównie wielkie koty (lwy, lamparty, gepardy), ale także szakale czy hieny. Wszystkie te zwierzęta są doskonale przystosowane do życia w afrykańskich warunkach. W toku ewolucji roślinożercy wykształcili cechy, które pomagają im zdobywać pokarm: służą do tego na przykład długie szyje żyraf i trąby słoni. Zwierzętom roślinożernym pomaga także życie w stadach – dzięki temu mogą się bronić przed drapieżnikami, chroniąc słabsze osobniki. Pięć gatunków wielkich ssaków Afryki – słonia afrykańskiego, nosorożca czarnego, lwa, bawoła i lamparta – nazywa się „wielką piątką”. Jest to określenie wymyślone przez myśliwych, którzy uznali te zwierzęta za *najtrudniejsze do upolowania*. „Wielka piątka” to jednak także gatunki należące do najgroźniejszych zwierząt na świecie; słyną z waleczności, którą okazują w sytuacji zagrożenia, szczególnie wtedy, kiedy bronią swoich młodych.

To jednak nie jedyne niebezpieczne stworzenia Afryki. Staś i Nel na swojej drodze spotykają na przykład groźnego „wobo” – tajemniczego drapieżnika z rodziny kotów, którego miejscowi uważają za straszliwszego od lwów. Nie do końca wiadomo, jakie to mogło być zwierzę, niektórzy twierdzą, że Sienkiewicz miał na myśli serwala.

Afrykę zamieszkuje również bardzo wiele gatunków małp, w tym człekokształtnych. Żyją najczęściej w lasach tropikalnych, lecz spotyka się je także na trawiastych terenach sawannowych. Największe z nich to goryle i szympany, ale można wskazać mnóstwo innych gatunków, takich jak: mandryle, pawiany, gibony czy koczkodany.

Afrykańska fauna to nie tylko ssaki. Na terenie środkowej części kontynentu żyje wiele gatunków ptaków, w tym flamingi, papugi żako czy bardzo charakterystyczne trzewikodzioby. Liczne są także owady, płazy oraz gady: węże (takie jak kobry czy bardzo agresywne, szybkie i jadowite czarne mamby), jaszczurki (warany czy kameleony) i żółwie.

Z powodu polowań oraz zniszczenia środowiska coraz rzadziej można dzisiaj podziwiać afrykańskie zwierzęta w ich naturalnych warunkach, a wiele gatunków jest zagrożonych wyginięciem. Dla ochrony dziko żyjących zwierząt ustanowiono specjalne obszary – rezerwaty i parki narodowe. Turyści mogą tam obserwować afrykańską przyrodę, a współczesne „polowanie” polega coraz częściej na podziwianiu i fotografowaniu przedstawicieli fauny, a nie na zabijaniu ich.